

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WYTYCZNE DOTYCZĄCE OZNACZANIA PROJEKTÓW W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki
Warszawa, 4 luty 2009 r.

5. Zasady oznaczania projektów i działań informacyjno-promocyjnych w ramach PO KL.

Wszelkie materiały informacyjne, promocyjne i szkoleniowe, w zależności od ich wielkości, rodzaju i techniki wykonania muszą być oznaczane według dwóch możliwych wariantów:

1. wariant podstawowy - dla dużych materiałów (materiały duże, multimedialne, wybrane drukowane),

2. wariant minimalny - dla małych materiałów (materiały małe, wybrane drukowane).

Wybór zastosowanego wariantu zależy od wielkości materiału, rodzaju i techniki wykonania, przy czym Instytucja Zarządzająca PO KL rekomenduje stosowanie wariantu podstawowego w każdym przypadku, gdy warunki techniczne to umożliwiają.

Wariant podstawowy dla dużych materiałów

Wariant podstawowy zakłada, że wszelkie duże materiały promocyjne, materiały multimedialne oraz wybrane materiały drukowane będą zawierały, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8.12.2006 r. (rozporządzenie wykonawcze) oraz *Księgą identyfikacji wizualnej NSS*, co najmniej obowiązkowo: emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Społecznego, logo PO KL, hasło promocyjne Programu Kapitał Ludzki, informację o współfinansowaniu a opcjonalnie jeśli to możliwe: logo/herb instytucji lub województwa. Przykładowy podział wybranych materiałów promocyjnych dla tego wariantu prezentuje tabela poniżej:

Przykłady materiału promocyjnego	Elementy wizualizacji
1. Duże materiały: <ul style="list-style-type: none">a. tablice informacyjne, pamiątkowe, reklamowe,b. billboardy, plakaty,c. bannery, standy, roll-up, ścianki konferencyjne,d. namioty, stoiska wystawowe itp. 2. materiały drukowane: <ul style="list-style-type: none">a. publikacje np. dokumenty, broszury, ulotki itp.,b. notatniki, dyplomy, certyfikaty,c. informacje prasowe, reklamy i ogłoszenia prasowe,	Materiały informacyjne i promocyjne muszą zawierać co najmniej obowiązkowo: <ul style="list-style-type: none">1. Logo PO KL2. Flaga Unii Europejskiej z odwołaniem do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Społecznego3. Hasło określone dla PO KL (w przypadku materiałów 1c-6 stosowanie hasła nie jest obowiązkowe, jest tylko zalecane)

d. reklamy i ogłoszenia internetowe, e. teczki firmowe, kalendarze itp. 3. strony internetowe, bazy danych 4. filmy i reklamy telewizyjne 5. prezentacje Power Point 6. naklejki na sprzęt i wyposażenie informujące o współfinansowaniu	4. informacja o współfinansowaniu
---	-----------------------------------

Przykłady oznaczeń:

Człowiek - najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

* Uwagi do wariantu podstawowego:

1. Hasło PO KL może być umieszczone w dowolnym miejscu materiału. Musi być jednak umieszczone poza ciągiem znaków.
2. Informacja o współfinansowaniu może być umieszczona w dowolnym miejscu materiału. Musi być jednak umieszczona poza ciągiem znaków.
3. Treść informacji o współfinansowaniu nie powinna być nadmiernie rozbudowywana. Przykładem takiej zbyt nadmiernie rozbudowanej informacji o współfinansowaniu jest np. projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i z budżetu państwa oraz z budżetu Wojewódzkiego Urzędu Pracy.
4. W przypadku materiałów wymienionych w punkcie 3,4,5 oraz innych materiałów multimedialnych dopuszczalne jest tworzenie i stosowanie animowanych wersji elementów wizualizacji.

Wariant minimalny dla małych materiałów

Wariant minimalny zakłada, że małe materiały promocyjne oraz wybrane materiały drukowane będą zawierały, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym oraz Księgą identyfikacji wizualnej NSS, co najmniej obowiązkowo: emblemat UE, odwołanie słowne do UE, logo PO KL, a opcjonalnie jeżeli to możliwe: logo lub herb instytucji lub województwa. Przykładowy podział wybranych materiałów promocyjnych prezentuje tabela poniżej:

Przykłady materiału promocyjnego	Elementy wizualizacji
1. małe materiały: a. gadatki, b. nadruki na płytach CD/DVD itp., 2. materiały drukowane: a. papier firmowy, b. bilety wizytowe, c. karty grzecznościowe, d. koperty,	Materiały informacyjne i promocyjne muszą zawierać co najmniej obowiązkowo: 1. Logo PO KL 2. Flaga Unii Europejskiej z odwołaniem do Unii Europejskiej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Stosowanie informacji o współfinansowaniu

Za informację o współfinansowaniu, o której mowa w niniejszym dokumencie rozumie się tekst informujący o tym, że projekt, dane działanie jest współfinansowane przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W informacji o współfinansowaniu nie powinno używać się żadnych skrótów tj. używane powinny być pełne nazwy: Unia Europejska i Europejski Fundusz Społeczny. Należy również zadbać o dostrzegalność oznaczeń, tak by oznaczenia wraz z informacją o współfinansowaniu były widoczne dla odbiorców.

Dodatkowo w informacji o współfinansowaniu **nie można** używać nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących i wdrażających, innych роdów współfinansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego będzie nieczytelny i mało przejrzysty. Dopuszcza się, aby w informacji

o współfinansowaniu używać nazw projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oznaczone muszą być:

- pomieszczenia, w których jest realizowany projekt,
- sprzęt i wyposażenie zakupione w ramach projektu,
- duże materiały informacyjno-promocyjne,
- dokumenty, miejsca pracy sfinansowane w ramach projektu,
- wszelkie inne produkty, usługi wytworzone w ramach projektu.

Szczegółowe zasady stosowania logotypów oraz umieszczanie informacji o współfinansowaniu omówione zostały poniżej.

Oznaczanie pomieszczeń, w których realizowany jest projekt

Każde pomieszczenie, w którym realizowany jest projekt powinno zostać oznaczone poprzez wywieszenie plakatu, tablicy informacyjnej, naklejki lub innego rodzaju materiału zawierającego dwa podstawowe logotypy: Logo PO KL i flagę Unii Europejskiej z dwoma podpisami oraz informację o realizowaniu projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Informacja taka powinna w szczególności znaleźć się w siedzibie beneficjenta, biurze projektu, w salach szkoleniowych i innych salach, w których realizowane jest wsparcie skierowane bezpośrednio do osób. Informacja o współfinansowaniu powinna być umieszczona w widocznym miejscu i czytelna dla wszystkich osób uczestniczących w działaniach realizowanych w danym miejscu.

Taki plakat nie musi zawierać wyłącznie informacji o współfinansowaniu i dwóch logotypów może również zawierać dowolną formę graficzną, rysunek, w takim wypadku informacja o współfinansowaniu wraz z wymaganymi logotypami powinna zawierać co najmniej 15% powierzchni, plakatu, tablicy.

Dodatkowo należy pamiętać, że podczas spotkań informacyjnych i konferencji wszyscy uczestnicy projektów (w szczególności osoby i instytucje/firmy korzystające ze wsparcia w ramach projektu) powinni mieć świadomość, że uczestniczą w projekcie współfinansowanym przez Europejski Fundusz Społeczny.

W przypadku organizacji konferencji, seminariów, warsztatów i innych imprez promocyjnych logotypy oraz informacja o współfinansowaniu imprezy ze środków EFS powinna się znaleźć co najmniej na:

- zaproszeniach – zarówno przekazywanych w formie papierowej, jak i elektronicznej, również jeśli zaproszenie jest zaproszeniem otwartym, w formie ogłoszenia, ogłoszenia prasowego, plakatu itp.;
- plakatach, informacjach, ogłoszeniach umieszczonych w sali, stoisku wystawienniczym, w miejscu widocznym dla uczestników spotkania lub/oraz przed wejściem do sali;
- materiałach, które otrzymują uczestnicy spotkania, w szczególności na publikacjach, gadżetach, prezentacjach, materiałach audiowizualnych.

Logotypy oraz informacja o współfinansowaniu może się również znajdować na elementach scenografii, wystroju stanowiska, jak również w formie bannerów reklamowych, transparentów, ścian reklamowych itp.

Informacja o współfinansowaniu szkoleń/studiów, doradztwa itp. powinna znaleźć się, co najmniej na:

- materiałach szkoleniowych, w tym prezentacjach i publikacjach multimedialnych;
- zaproszeniach,
- certyfikatach, zaświadczeniach, dyplomach itp. potwierdzających zakończenie lub udział w formach wsparcia realizowanych w ramach projektu;

Jeżeli nie ma możliwości zamieszczenia odpowiedniej informacji na certyfikatach, świadectwach czy dyplomach (np. świadectwa na drukach MEN) logotypy oraz informacja o współfinansowaniu powinny znaleźć się, w zależności od formy stosowanej w poszczególnych instytucjach, na umowach szkoleniowych z pracownikami skierowanymi na szkolenie (studia) lub w formie dodatkowego zaświadczenia z informacją, że szkolenie/studia były współfinansowane przez Europejski Fundusz Społeczny.

Oznaczanie sprzętu i wyposażenia zakupionego w ramach projektu

Sprzęt oraz wyposażenie (komputery, drukarki, aparaty fotograficzne itp.) zakupiony/amortyzowany/wynajęty/leasingowany na potrzeby projektu musi być wyraźnie oznakowany – np. za pomocą naklejki – w widocznym miejscu; w przypadku przedmiotów, na których nie ma możliwości zamieszczenia czytelnych logotypów i informacji o współfinansowaniu (np. małe aparaty fotograficzne, dyktafony itp.) możliwe jest ich zamieszczenie na opakowaniu/etui sprzętu, przy czym musi być to opakowanie/etui użytkowane łącznie ze sprzętem.

Naklejka informująca o współfinansowaniu powinna być wyraźna i czytelna. Na naklejce ma znajdować się komunikat informujący, że sprzęt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz dwa logotypy Programu Kapitał Ludzki oraz flaga Unii Europejskiej (dopuszczalne jest stosowanie wszystkich wersji

kolorystycznych logotypów (podstawowy, monochromatyczny itd.). W przypadku naklejek na sprzęt i wyposażenie nie można dodawać innych logotypów.

Zakup współfinansowany
przez Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

Rys. 23 przykład naklejki o współfinansowaniu na sprzęt i wyposażenie

Nie ma obowiązku oznaczania materiałów biurowych oraz małego sprzętu o niewielkiej wartości – np. zszywacze, dziurkacze itp. zakupionego na potrzeby biurowe.

W ramach oznaczania sprzętu możliwe jest wykorzystywanie naklejek papierowych, na folii samoprzylepnej, adhezyjnej, tabliczek plastikowych, metalowych, naszywek z materiału, graweru, haftu itp.

Informacja o współfinansowaniu wynagrodzeń w ramach projektu

Informacja o współfinansowaniu stanowiska pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki powinna zostać zawarta w opisie stanowiska oraz/lub w zakresie obowiązków pracownika. Dodatkowo w bezpośrednim, stałym (o ile istnieje) miejscu pracy osób, których wynagrodzenie współfinansowane jest przez Europejski Fundusz Społeczny powinna zostać zamieszczona informacja o współfinansowaniu wynagrodzenia wraz z dwoma podstawowymi logotypami w formie tabliczki, informacji wywieszonej np. przed pokojem, w którym dana osoba wykonuje obowiązki. Jeżeli w danym biurze wynagrodzenia wszystkich pracowników są współfinansowane ze środków EFS wystarczy jak przy wejściu do biura zostanie umieszczona jedna tablica informująca, że stanowiska pracy w tym miejscu są współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W przypadku zawierania umów cywilnoprawnych (umowy o dzieło/zlecenia) informacja o współfinansowaniu powinna znaleźć się w treści umowy. W przypadkach, w których jest to możliwe (pozwalają na to warunki techniczne – tj. np. umowa jest wydrukiem komputerowym, a nie wypisana na formularzu samokopiującym), na umowie powinno znaleźć się pełne oznaczenie wraz z logotypami i informacją o współfinansowaniu.

Oznaczanie publikacji i materiałów promocyjnych w ramach projektu

Wszystkie publikacje powinny zawierać logotypy oraz jasne wskazanie na współfinansowanie publikacji przez Europejski Fundusz Społeczny – co najmniej na stronie redakcyjnej. Logotypy mogą pojawić się również jako elementy graficzne także na okładkach i innych elementach publikacji. W przypadku materiałów drukowanych nie posiadających strony tytułowej ani redakcyjnej (broszury, ulotki, foldery do 4 stron) informacja o współfinansowaniu wraz z logotypami powinna się znaleźć na pierwszej lub ostatniej stronie publikacji. Należy pamiętać, że w przypadku publikacji i dużych materiałów informacyjno-promocyjnych, informacja o współfinansowaniu może znaleźć się w dowolnym miejscu takiego materiału, niezależnie od występowania logotypów, tylko musi być ona umieszczona poza ciągiem logotypów.

Na publikacjach w wersji elektronicznej (płyty CD, DVD, VHS, pamięci flash, do pobrania z [www itp.](http://www.itp.pl)) na pierwszej stronie/ pierwszym widocznym ekranie/ oknie powitania, które ukazuje się jako pierwsze podczas odtwarzania materiałów zamieszczonych na nośniku danych powinna znaleźć się informacja o współfinansowaniu oraz logotypy, ponadto w przypadku nośników takich jak CD lub DVD informacja o współfinansowaniu powinna znaleźć się również na płycie oraz okładce płyty (jeśli występuje, a front zapakowanej płyty jest niewidoczny). W przypadku prezentacji multimedialnych (Power Point, Flash, itp.) – co najmniej na pierwszym i ostatnim slajdzie/ oknie powinna znaleźć się informacja o współfinansowaniu.

Na wszystkich publikacjach, zarówno drukowanych jak i elektronicznych (w przypadku publikacji elektronicznych również, o ile jest to możliwe na nośniku) powinna zostać zamieszczona informacja, iż publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie. W przypadku pobierania jakiegokolwiek opłaty za publikacje i uwzględnienia tego w projekcie, informacja o tym fakcie powinna zostać odnotowana jako przychód we wniosku beneficjenta o płatność.

Instytucja Zarządzająca PO KL dopuszcza również zamieszczanie na ogłoszeniach, plakatach, ulotkach, broszurach itp. informacji o działalności komercyjnej beneficjenta, która wiąże się bezpośrednio z działalnością na którą otrzymał dofinansowanie (np. przy projekcie dotyczącym szkoleń językowych beneficjent może zamieścić również na ogłoszeniu współfinansowanym z projektu informacje o prowadzonych przez siebie szkoleniach komputerowych). W takim przypadku koszt produkcji danego materiału może być pokryty ze środków projektu proporcjonalnie do tego ile powierzchni materiału promocyjnego zajmują informacje związane z projektem dofinansowanym ze środków EFS.

W przypadku realizacji materiałów audiowizualnych – w szczególności filmów, spotów reklamowych logotypy oraz informacja o współfinansowaniu a w przypadku audycji radiowych tylko informacja o współfinansowaniu powinna znaleźć się na początku lub na końcu materiału.

Taka informacja powinna mieć formę tablicy/banneru/slajdu i logotypy oraz informacja o współfinansowaniu powinny zawierać co najmniej 15% ekranu/powierzchni. Dodatkowo powinien być widoczny przez nie mniej niż 3 sekundy. W przypadku materiałów radiowych, na początku lub na końcu powinna zostać odczytana informacja o tym, że dana audycja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Gadżety jako materiały promocyjne powinny być stosowane tylko w uzasadnionych przypadkach. W szczególności w przypadku gadżetów nietypowych o dużej wartości jednostkowej – decyzja o takiej formie promocji powinna zostać podparta wiarygodnymi informacjami o racjonalności takiego wydatku. W przypadku tych materiałów nie musi pojawiać się informacja o współfinansowaniu, wystarczy jak pojawią się logotypy PO KL i flaga UE z odniesieniem słownym do Unii Europejskiej.

Strony internetowe

Strony internetowe w sytuacji, gdy są finansowane ze środków projektu, powinny zawierać przynajmniej na stronie głównej logotypy oraz informację o współfinansowaniu. O ile jest to możliwe (pozwala na to koncepcja techniczna i graficzna), logotypy PO KL oraz UE powinny się również znaleźć na kolejnych stronach portalu internetowego. Strona taka powinna również posiadać link do głównej strony Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki: www.efs.gov.pl.

W przypadku np. bannerów internetowych lub filmów wideo znak graficzny oraz logotyp Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki nie zawsze muszą pozostawać statyczne. Istnieje możliwość stworzenia i odtwarzania animowanej wersji znaku graficznego i logotypu pod warunkiem, że po wprowadzeniu elementów animowanych znak graficzny i logotyp powrócą do właściwej formy statycznej i efekt ten będzie wyraźnie widoczny. Animacji może podlegać zarówno sam znak graficzny (np. gwiazdy w ruchu) lub logotyp Programu (poszczególne litery lub słowa w ruchu), jak również oba te elementy jednocześnie.